

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת קרח

"ויקח קרח" (טז, א)

האמרי אמת מגור נשא פעם דברים בגנות המחלוקת, ובדבריו סיפר על עשיר אחד ששני חתניו היו סמוכים על שולחנו.

אחד היה רגיל במאכלי בשר והשני במאכלי חלב, ולכן היו אוכלים בנפרד את סעודותיהם. לימים ירד החותן מנכסיו, ולא היה באפשרותו לתת להם אלא לחם צר ומים לחץ. ראה החותן כי הם ממשיכים לאכול בנפרד, פנה אליהם ואמר: "בעבר, כאשר זה אכל בשר וזה אכל חלב, היה עליכם לאכול בנפרד כדין, אולם עתה שאין לנו אלא לחם ומים, למה נפרד?"!

אף בנו הדבר אמור - הסביר הרבי את משלו, שהרי בדורות הראשונים היו הבדלי שיטות וחילוקי דעות בין קהילות ישראל, ולכן נפרדו הדרכים, איש על מחנהו ואיש על דגלו, אולם ביום שהדור ירוד והתורה מתמעטת, מה

לנו להיאבק בינינו? הרי כולנו נמצאים במאבק אחד נגד מהרסי הדת, ואס-כן פירוד ומחלוקת לשם מה?!

"ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (טז, ג)

אמר רבי מנחם מנדל מקוצק: "דבר פלא הוא, שכל החולקים על הצדיקים בודים עליהם דברי הבל ועלילות שוא, שהם ההפך הגמור ממהותם, כמו על משה רבינו שהתורה מעידה עליו שהיה עניו מכל אדם, ובני קרח אמרו עליו שהוא בעל גאווה, וטענו נגדו ומדוע תתנשאו על קהל ה'..."

"שמעו נא בני לוי" (טז, ח)

סיפר ר' יענקל'ה גלינסקי, כשנסעתי לארצות הברית בפעם הראשונה לביסוס מוסדות התורה, ביקשתי להתברך מפי הרבי מסאטמער זצ"ל.

שאל: מי אתם? אמרתי: הייתי בן ישיבה עצור בסיביר.

מה שמך? יעקב. ושם משפחתך? גלינסקי.

שמעתי עליכם, מה מבוקשכם? אמרתי: לקבל ברכה להחזקת מוסדות התורה.

פנה אל הגבאי: תן לו ברכה מרובה, אלפיים דולר. אמרתי: באתי לבקש מהרבי ברכה, ולא כסף!

ענה: אין ברכה שורה על כלי ריק.

כעבור זמן נכנסתי לאחד מעשירי קהילת סאטמער בבורו פארק. התעניין: המוסדות נתמכים על ידי

חיים תחת מטמונים

בואו נודה על האמת הפשוטה והעמקה שבתוכנו: נתח בלתי מבטל ממה שמרכיב אותנו חסוי מן הצבור. זה בא באינסטינקט משלם. אם אלו פרטים זעירים, כמו קרע קטן בחליפה מחיטת שאבוי אם יתגלה, ואם אלו דברים שאכן ראוי שישארו צפונים, כדגמת פרטי הבריות האישיות שלנו.

אך הבה נתיחס למטמונים מסוג אחר, המנחים עמק בתוך הנפש. לפעמים אנחנו מגלים משהו שכחותינו אינם מסגלים לשאת, משהו שמעבר ליכולת האנושית שלנו. זה יכול להתגלות מול ידיעות שקצרה דעתנו מהן, וזה יכול לפגש אותנו מול מאגרים שאין לנו בהם יד ורגל.

הנה, קחו לדגמה את הנושא הבוער בימים אלו: המלחמה מול איראן. איש אינו יודע באמת כמה זמן תמשך, האם הפסקת האש היא לאורך זמן, ומתי תהיה הפעיקה הבאה חס ושלום. ובכל זאת יושבים אנשים ומפטפטים ללא הרף על השלכותיה. האמת הברורה היא שאנחנו משתמשים במילים מכבסות ומקצועיות, ובלבד שלא ניגע בעבדה הפשוטה: אנחנו לא יודעים מה יהיה.

המדינה?

אמרתי: תמיכה בסיסית, שאינה מגיעה לרבע התקציב.

אמר: כחסידי סאטמער אני מנוע מלתת למוסדות

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"לא חמור אחר מהם נשאתי ולא הרעתי את אחר

מהם" (טז, טז)

את הסיפור הבא סיפר הרה"ק רבי ישעיה מקרעסטיר זצ"ל בסעודת מלווה מלכה איש מפי איש בשם רבו הקדוש רבי צבי הירש מליסקא אשר שמעו מפי הגאון הקדוש המהר"ם א"ש אבד"ק אונגוואר אשר שמעו מפי רבו הגאון בעל ה"חתם סופר" אשר מסר את עדות רבו הקדוש המקובל האלקי רבי נתן אדלער על אודות שגב מדרגתם העילאית של האחים הקדושים הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק והרבי רבי זושא מאניפולי זי"ע.

הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא הגיע פעם לבקר בהיכלו של הגאון הקדוש המהר"ם א"ש, וכדרכו בקודש על פי אורחות החסידות הגיש רבי צבי הירש לפני המהר"ם א"ש קוויטל ופדיון.

המהר"ם א"ש אשר לא הורגל בכגון דא משך את ידו וסירב לקבל את הקוויטל ועוד יותר מכך את הפדיון אשר נראה בעיניו כמתנה עליה נאמר (משלי טו) "ושונא מתנות יחיה".

משעמד המהר"ם א"ש בסירובו חרף הפצרותיו של רבי צבי הירש נענה הצדיק כמשתאה ושאל, היתכן כי ימנע רבינו הטוב מבעליו ויסרב לעשות טובה ליהודי?!

"חס ושלום!" - מיהר המהר"ם א"ש להשיב - "לעשות טובה ליהודי,

הריני מוכן ומזומן בכל עת ורגע, אך מה עניין קבלת מתנה אצל עשיית טובה?!

וראי תשמח לשמוע שהרבי

אך כל אלו הם זוטות לעמדת החשאיות הגדולה של חיינו: ההסתתרות מטעיות בעבודת השם. אנחנו בורחים מעבירות, משקיעים מאמצים להחביא נפילות קשות, ולעולם לא נפאר או נדבר על הכשלון שבו נכשלנו. כך זורמת שגרת חיינו: ההסתתרות מהרגעים האפלים והחשוכים.

אבל מי אמר שכן צריך להיות? מי החליט שזהו מהלך החיים הנכון? השפת אמת מגנה את המהלך הזה, ומציב מולנו מראה שקופה ובהירה בדרמות מלך ועני.

החומת שהתנוססה על המכתב הסגירה את תכנו. המכתב בשר על בואו של המלך אליו הביתה. אפילו זמן לעכל ולהתרגש לא נותר לו, שכן נותרו שעות ספורות בלבד עד לבקור המלכותי. הלך הנתיב וצחצח את ביתו, שפשף כל פנה עזובה, והעיקר: פנה מן הבית את כל הרהיטים הישנים והמרפטים.

"לא מתאים שהמלך ישב על כסא העומד על ערימת כוסות הממלאה את החלל שבין הרגל השבורה לרצפה", חשב לעצמו כשהשליך את הכסא החוצה. ומה עם השולחן? איך יסעד המלך על שולחן שבור ובלתי מסתת? אסף את כל חסכוניותו ורכש רהיטים חדשים ומכבדים. לאחר שעות אחדות הגיע המלך.

כמוכן שלא הגיע בידים ריקות. מתנות וכלי זהב המתינו בתוך הכרפדה. אך המלך, כשראה את הרהיטים הישנים והרעועים מושלכים ליד האשפה, הורה שלא להכניס את הכלים המבריקים. "המתינו", סימן בידו.

הנתיב הנרגש רץ לקבל את פני מלכו, אך נדהם לראות מלך עצוב, פניו קודרות ועיניו כבויotes. המלך נכנס לבית ולא הסכים לשבת על הרהיטים החדשים. ככל שראה את הסדר, את הכלים החדשים ואת הקירות המטופחים, כך גברה עגמת נפשו.

"לא, בני היקר", אמר המלך למארחו המשתומם, "לא צפיתי לראות את השולחן החדש ואת הקנקן הבוהק, מהם יש לי די והותר בארמון. באתי אליך כדי שתראה לי את השולחן השבור ואת הכסא הישן. אותם רציתי לראות.

המקבלים כסף מהמדינה.

אמרתי: כחסיד סאטמער, ודאי תשמח לשמוע שהרבי נתן לי אלפיים דולר, קיים אפוא מצות עשה של הליכה בדרכי החכמים, ובמיוחד חסיד בעקבות רבו!

טען: לרבי מותר לחרוג מהוראתו, ואני חייב לציית לה!

אמת. אמרתי: אני האחרון שאסית אותך שלא לנהוג כצווי רבר. אבל תנהג עמי בכנות: אם אתה מציית לו באופן מלא בכל העניינים, אני מבקש מאומה, אבל אם יש עניינים בהם אינך מציית לו, אין זו אלא התחמקות!

מיד העניק תרומה בסך חמש מאות דולרים!...

"ואהרן מה הוא כי תלינו עליו" (טז, יא)

רבי מאיר אריק מטורנא ביאר פסוק זה באופן נפלא. ידועים דברי חז"ל, שהאדם ניכר בשלושה דברים, בכיסו, בכוסו ובכעסו.

בני ישראל לא היו יכולים לתהות על קנקנו של אהרן הכהן ולבדוק את מהותו, שכן 'בכיסו' לא היה שייך בדור המדבר, שכולם התפרנסו מהמן וקיבלו עומר לגלגלת, גם לא 'בכוסו', שהרי שתויי יין אסורים בעבודה ואהרן לא שתה יין.

מה נותר איפוא? רק 'בכעסו', וזו טענת משה: "ואהרן מה הוא" - אם תרצו לדעת טיבו של אהרן, "כי תלינו עליו", נסו להכעיסו והכירו את מהותו...

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

מברכות פיו, המשיך המהר"ם א"ש ואמר: עתה אספר לכם מי היה הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק כפי ששמעתי מפי מורי ורבי בעל החתם סופר, על עוצם

מדרגותיהם הנפלאות בקודש של האחים הקדושים רבי אלימלך ורבי זושא, וכה סיפר ה'חתם סופר': פעם אחת בעת רצון פתח מורי ורבי הקדוש רבי נתן אדלער ושח בזה הלשון: לא בכדי נהוג לומר כי בני פולין אינם בעלי דרך ארץ. אכן, בעצמי נוכחתי לדעת כי אמת נכון הדבר.

כל אימת שמגיע אני ב'עליית נשמה' לעולמות העליונים, פוגשני שם בשני האחים היקרים רבי אלימלך ורבי זושא אשר הקדימו להגיע שמה זה מכבר, ומעולם לא עולה בידי להקדימם. יום אחד גמרתי בלבי להקדים בוא, עוד לפני ששערי גן העדן נפתחים. המתנתי בחוץ ושמרתי על הפתח עד עת פתיחת השערים, ואז, מיהרתי ונכנסתי פנימה ראשון. והנה מה זה רואות עיני? שני האחים היקרים כבר נמצאים בפנים. האין נכנסו ומניין נכנסו אינני יודע לומר לכם, אך הם כבר היו שם...

הוא אשר אמרתי צודקים האומרים, כי הפולנים אינם בעלי דרך ארץ! הם לא המתינו לפתיחת השערים, והתגנבו פנימה שלא בדרך המקובלת... נו... - הפטיר המהר"ם א"ש אחר סיפורו - "אחרי שומעי מפי רבי ה'חתם סופר' הקדוש, עד כמה גדולתם של האחים הקדושים הללו - שוב אינני יכול להמרות את פי הרבי רבי אלימלך ושומה עלי למלא אחר דבריו הקדושים".

(צנתרות הזהב, ח"א רסט)

מתורתו של רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק אני בא - השיב הצדיק מליסקא - שכך מפורש נאמר בספרו הקדוש 'נועם אלימלך', כי תלמיד חכם צדיק, בקבלתו מתנה מידי יהודי, הריהו מיטיב עמו בכך.

"אכן?! כך כותב הנועם אלימלך?!!" - נפעם המהר"ם א"ש - "הבה, הראוני נא את דבריו הקדושים בתוך הספר הקדוש פנימה!"

מיד הובא "נועם אלימלך" אל השולחן, ורבי צבי הירש פתח והציג לעיני המהר"ם א"ש דברי ם ככתבם (פרשת קרח, ד"ה וידבר ה' אל אהרן וגו'): "...בתוך הדברים התנצל (משה רבינו עליו השלום) לפניו יתברך, שלא יענשו (קורח ועדתו) בזה העולם, ולימד זכות עליהם באמרו: "לא חמור אחד מהם... דהנה כן הוא, המהנה תלמידי חכמים וצדיקים מנכסיו, אז ההנאה הזאת תביאהו שלא במהרה הוא חוטא... וזהו שאמר 'לא חמור' וכו', כלומר, אני גרמתי להם זאת שעל ידי שלא לקחתי מהם, זה גרמה להם שחטאו, שאם נהניתי מהם, היה מגין עליהם זאת לבלתי יחטאו... והיוצא לנו מזה, שעל ידי נתינה לצדיק, נשברים כח הקליפות ונתקשר בקשר של קיימא עם הצדיק, שלא ישיאהו היצר לחטוא בחטא גדול, חס ושלום, ואדרבה יתקדש על ידי הצדיק..."

תיכף ומיד הושיט המהר"ם א"ש את ידו, קיבל ברצון את הקוויטל ואת הפדיון, ואמר: אם כך אומר הרבי הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק הריני מציית לדבריו ללא עוררין. לאחר שקרא את הקוויטל ובירך את רבי צבי הירש

מה יש לי מכל הבקור אם איני מגלה אותך, את הפנימיות שלך? באתי לראות את חיי היום יום שלך ולעזור לך. אבל אם אתה כבר מציידי היטב, לשם מה אתה זקוק לעזרתי?"

המלך בקש דווקא את הכלים הפשוטים והדלים. מן היקרים יש לו די. אבל רגע, מה? המלך עוד גוער באדם שטרח, הזיע ועמל לכבודו? בסך הכל רצה לכבד את המלך!

ואנחנו? איננו שונים מאותו נתין נרגש. גם אנחנו מקבלים את הבורא בתפלות נרגשות, בלימוד מעמיק ובמעשים טובים. נפילות? רגעים שבורים? בשלונות? הס מלהזכיר. לפני שאנו ניגשים אל המלך, אנו משליכים הצידה את המעידות והמחשבות הבלתי ראויות. עכשיו הולכים לקבל את המלך.

אבל משום מה המלך אינו מעניין דווקא באלו. למה? הרי מדוע הבורא שולח לנו את היצר מדי יום? מדוע אינו מניח לנו להשלים את התפלה בשלמות מוחלטת?

אם נתבונן, נראה שכן הוא בכל מהלך החיים. לעולם לא יצא עם דבר מושלם ביד. אם אלו עגמות הנפש של שבתות וימים, אם זה הלימוד הקשה החוסם אותנו מלהבין סוגיה, ואם זה היצר הרע שאינו נח לרגע. השאלה כואבת: למה לא נוכל להשלים דבר אחד במאה אחוזים? למה המלך מעדיף את הכלים השבורים?

כדי להבין זאת עלינו לשאל: למה אנחנו רודפים אחר השלמות? מה מיסר אותנו כל כך בכלים השבורים שבנפש?

הסיבה פשוטה. כשאדם רואה את עצמו בישות עצמאית, הוא משקיע את כל כחו בטפוח הדמות הזאת. הוא מצחצח אותה ועוטף אותה בשלמות. וכאשר מתגלה חרך קטן בשלמות הזאת, הוא ממיהר לסגור אותו. לעולם אינו מוכן לראות את עצמו פגום או חסר. חלילה שמישהו יראה. לכן הנפילות כה מכאיבות, והכלים השבורים כה מוסרים.

לעי"נ

הבה"ח חיים מרדכי בן יבדלחט"א הר"ר אברהם חנוך שיחי' גוטמן - כה אייר תשפ"ו - שלושים לפטירתו

"ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל" (טז, לג)

צריך ביאור, כיון שכיסתה עליהם הארץ ברור שיאבדו!

באר ה"דעת סופר": היו אז, וגם יהיו תמיד, אנשים

המחפשים הסברים

טבעיים לכל דבר, ואותם

אנשים רצו לומר שמה

רבנו עשה "מנהרות

תופת" מתחת לקורח

וחבורתו, ואז ברגע הנכון

התפוצצה המנהרה והם

נפלו פנימה, עפ"ל.

לכן כתב הפסוק "ותכס

עליהם הארץ", כי את

החלק הראשון של

הבליעה עוד אפשר היה

להסביר כנ"ל, אולם איך

יתכן שמיד אחר כך

כיסתה עליהם הארץ?

בוזה הכירו כולם שהיה

כאן נס גדול והשגחה

פרטית, וידעו כי משה

אמת ותורתו אמת ונאבד

קרח וזכרו לא ייזכר ולא

ייפקד.

כן יאבדו כל אויביו ה'.

(לאור הנר)

"ויראו ויקחו איש

מטהו" (יח, כד)

אל הרה"ק ר' יצחק

מנשכין נכנסה אשה

כאובה ובפיה בקשה

מהרבי שאינה מסוגלת

לסבול יותר את צרותיה

ומכאוביה, היא לא יכולה

יותר להחזיק מעמד.

הרבי הכניסה לחדר מלא

בחבילות ואמר לה, אלו

הצרות הקיימות בעולם,

בחרי לך חבילה אחת.

האשה נבהלת מגודל

הצרות הקיימים בעולם,

ולא יודעת במה לבחור,

עד שראתה חבילה קטנה

מאחורי הדלת.

בצעקה היא שואגת, רבי, את החבילה הזאת אני רוצה!

השיב הרבי, החבילה הזאת היא בדיוק החבילה שלך...

כשבאו הנשיאים לקחת את מטותם, כל אחד לקח את

שלו, אף אחד לא רצה לקחת את של חברו, כי רק בשלו

הוא יכול לעמוד. זהו ויראו - את כל שאר המטות - ויקחו

איש מטהו, ולא את של אחרים.

"הנני ענו בי נגר ה' ונגד משיחו... ואעלים עיני בו"

(הפטרת קורח)

שאלו את הגאון המפורסם רבי אשר אריאלי שליט"א על

סוד ההצלחה העצומה

שיש בשיעורים שלו.

כידוע שיעוריו הנפלאים

של הרב, שמם הולך

מסוף העולם ועד סופו,

ממדינות רחוקות באים

בחורים מופלגי תורה

לישיבת מיר בירושלים

עיה"ק להאזין לשיעוריו,

האולם בו מוסר את

שיעורו מלא ודחוק עד

אפס מקום, וגם בחדרים

הסמוכים נדחקים

לשמוע את דבריו, ורבים

נדחפים ליד החלונות

והדלתות, וכבר זכה

להעמיד אלפים רבים של

תלמידים הגונים.

אחד מתלמידיו פנה

לרבו, ילמדנו רבינו

מהיכן זכית לכל זה, הן

אמנם שיעוריך טובים

ומתוקים לחיך, אבל

עדיין אין זה מספיק

למשוך המון גדול ונכבד

כזה, ותורה היא וללמוד

אנחנו צריכים במה זכית

שיעוריך מתקבלים,

ורבו הצמאים לשמוע

דבר ה' אשר בפיך.

השיבו הרב אריאלי, אגיד

ולא אכחד, גם אני בעניי

תמהתי, וחיפשתי מה

סוד ההצלחה הגדולה

הזו, עד שהחלטתי, סיבת

הדבר היא, היות ובימי

בחרותי כאשר למדתי

בישיבה, היה נהוג

שהבחורים מקבלים דמי

כיס להוצאותיהם, ומדרך הבחורים בעלי תורה לחסוך

את הכסף, ולרכוש להם ספרים ללימודם במקרה הטוב,

ובמקרה הגרוע... אנכי לא כן עשיתי, השתמשתי בדמי

הכיס שלי להוצאות נסיעה במוניות, כדי שלא אצטרך

לנסוע באוטובוס הציבורי, ואנצל מראיות אסורות.

לענ"ד זה הגורם, והיא שעמדה לי ששיעוריי ימצאו חן

בעיני בני תורה בעוה"שית, בזכות שעמלתי על שמירת

(להתענות באהבתך) העיניים.

זו הסיבה שהמלך הצטער לראות את הכלים
החדשים. כאשר הנתין מציג עצמה, הוא כאילו אומר
למלך: גם לי יש כלים. אבל המלך, בורא כל
העולמים, מחפש דווקא את הכלים השבורים. דווקא
הם מוליכים ביטול למלך ומזכירים לאדם פמה הוא
עני וחסר ללא עזרת הבורא.

אז יכול המלך להוציא את הכלים שלו, הממתינים
בכפרה. אבל כשאני מציג את כוחי, למה שהמלך
יגלה את כוחו? זה או אני או הוא. לכן, כשאדם מבטל
את רצונו בפני רצון הבורא, נפתחת הדרך לעזרה
מלמעלה.

המלך אינו מחפש את השלמות שלנו. מן השלמות
יש לו די, המלאכים מביאים אותה. מאתנו הוא
מבקש דווקא את הכלים השבורים. ובינתיים אנחנו
עסוקים בהסתרת הנפילה ובכיסוי הסדק, חושבים
שכך המלך יתנה מאתנו. אבל לא.

הוא אינו מחפש שלמות. היצר, שליחו של הבורא,
מוכיח זאת היטב. הוא מחכה לרגע שבו נפשל, נרים
עינים ונצצק: "אבא, אני לא יכול לבד. אני חייב
שתעזור לי". צעקה כזו אינה באה בלי נפילה. דווקא
כשאני מוצא את עצמי מול הרשימה הארוכה של
הדברים המסתירים, דווקא שם הוא מחכה לי, שלא
אשבר ולא אסתיר אותה ממנו. להפך, שארוץ אליו
מתוכה ואזעק אליו עד שיעזור לי.

כשאנו מסתירים את הנפילות ואת חסר האונים, אנו
מראים כביכול שאנו מסתדרים בלעדיו. אבל הוא
הגיע דווקא בשבילם. דווקא הכאבים והכלים
המרצצים הם שמביאים את המלך, לא הכלים
המרהיבים.

(ע"פ מציון תצא תורה - ספינקא)

בצעקה היא שואגת, רבי, את החבילה הזאת אני רוצה!

השיב הרבי, החבילה הזאת היא בדיוק החבילה שלך...

כשבאו הנשיאים לקחת את מטותם, כל אחד לקח את

שלו, אף אחד לא רצה לקחת את של חברו, כי רק בשלו

הוא יכול לעמוד. זהו ויראו - את כל שאר המטות - ויקחו

איש מטהו, ולא את של אחרים.

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com